

havde i hans Kompagni været baade Købstadshaandværkere og Bønder, særlig Vestjyder; og det havde slaaet ham, hvor frisk og virksom Medfølelsen ofte kunde ytre sig hos de første, endda de fleste af dem tilhørte den københavnske Bærme, medens Bønderne var aldeles blottede for Kammeratskabsfølelse, ja end ikke syntes at have nogen klar Forstaaelse af dens Væsen. De levede ikke i Ufred med Nogen, holdt endogsaa godt sammen indbyrdes; men aldrig faldt det dem ind at gøre Nogen en Tjeneste uden at være sikker paa Gentjeneste; aldrig vovede de selv at anmode om en Haandsrækning uden at tilbyde et Vederlag.

Per kunde komme helt nedslaaet hjem om Aftenen, naar han — som det undertiden hændte — havde spildt det meste af sin Arbejdsdag, fordi et Par Naboeer, som endog var gode Venner, ja Troesbrødre og politiske Meningsfæller, ikke havde kunnet blive enige om Ejendomsretten til en Straasbred Grøftejord, der kunde køres bort i et Par Trillebøre. Trods det store Vækkelsesarbejde, der var gjort her i den sidste Menneskealder, hang den kristne Broderskabsfølelse endnu udenpaa Klæderne som en festlig Stemning, der omsluttede Folk ved Forsamlinger og i Kirken men dryssede af under Hverdagslivets Træskogang og navnlig slet ikke paavirkede Pengepungen.

Nogen synderlig Oplivelse fandt han heller ikke i Omgangen med sine Standsfæller hjemme i Rimalt. Hver Aften efter Postens Ankomst samledes Realskolebestyreren, Apotekerens, Stationsforstanderen og et Par Købmænd i Kroens Sofastue til en Slags Klub, hvortil ogsaa han var bleven indbudt. Her sad man omkring et Bord under en søvnig Hængelampe og røg Tobak og læste Aviser og drak Toddy. Af og til kom der en Samtale igang, idet man drøftede Avisernes Indhold: og neppe noget Sted paa Jorden blev Verdensbegivenhederne behandlet med større Overlegenhed end ved dette Aftensæde i den jyske Landsbykro. Realskolebestyreren var Klubbens prægende Aand. Han var en Mand paa et halvhundrede Aar med en Del spredte Kundskaber, som han i en Diskussion forstod at anvende med en vis Slagfærdighed. Han var gammel Student og cand phil., havde ogsaa